# Cvičitel/cvičitelka jezdectví (kód: 41-128-M)

**Autorizující orgán:** Ministerstvo zemědělství
**Skupina oborů:** Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
**Týká se povolání:** Chovatel a jezdec koní
**Kvalifikační úroveň NSK - EQF:** 4

## Odborná způsobilost

| Název | Úroveň |
|---|---|
| Organizace chovu koní a jezdeckého sportu v ČR | 4 |
| Orientace v základech anatomie, fyziologie, kineziologie a biomechaniky u člověka | 4 |
| Charakteristika prevence úrazů jezdce | 4 |
| Uplatňování metod pedagogické praxe při výcviku jezdců | 4 |
| Orientace v anatomii a fyziologii koně, posuzování vlastností koně a jeho vhodnosti pro výuku jízdy na koni | 4 |
| Péče o zdraví a pohodu (welfare) koní | 3 |
| Krmení koní přiměřenou technikou | 3 |
| Základní výcvik jezdce | 4 |
| Orientace v ekonomice provozu stájí a organizace výuky jezdců | 4 |
| Údržba, ošetřování a drobné opravy výstroje koně | 3 |
| Příprava jezdeckého koně pod sedlem | 3 |

## Platnost standardu

Standard je platný od: 11.02.2022

## Kritéria a způsoby hodnocení

### Organizace chovu koní a jezdeckého sportu v ČR

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Popsat organizaci jezdeckého sportu v ČR a jeho historii | Písemné ověření |
| b) Vyjmenovat a charakterizovat klasické disciplíny jezdeckého sportu | Písemné ověření |
| c) Charakterizovat dokumenty České jezdecké federace (ČJF) a pravidla jezdeckého sportu | Písemné ověření |
| d) Popsat organizaci chovu koní v ČR | Písemné ověření |
| e) Vyjmenovat veškerou dokumentaci příslušející ke koni a uvést, kdo vede evidenci, popsat vedení evidence | Písemné ověření |
| f) Připravit změnové hlášení pro průkaz koně | Praktické předvedení a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

### Orientace v základech anatomie, fyziologie, kineziologie a biomechaniky u člověka

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Vysvětlit základní pojmy z anatomie a fyziologie člověka | Písemné ověření |
| b) Charakterizovat pojem kineziologie a biomechanika člověka | Písemné ověření |
| c) Popsat reakce organismu člověka na fyzickou zátěž během jezdeckého výcviku | Písemné ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

### Charakteristika prevence úrazů jezdce

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Popsat rizikovost jezdeckého sportu | Písemné ověření |
| b) Klasifikovat nejčastější úrazy jezdce a jejich příčiny | Písemné ověření |
| c) Předvést dodržování zásad BOZP v přístupu ke koni a v jezdeckém výcviku | Praktické předvedení |
| d) Vyjmenovat a rozpoznat ochranné pomůcky a vybavení jezdce a popsat jejich používání pro prevenci úrazů | Praktické předvedení a ústní ověření |
| e) Popsat a předvést zásady první pomoci při zranění nebo poškození zdraví jezdce | Praktické předvedení a ústní ověření |
| f) Uvést základní povinnosti pracovníka i zaměstnavatele při pracovním úrazu | Písemné ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Uplatňování metod pedagogické praxe při výcviku jezdců

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Popsat základní psychologické aspekty vzdělávání jezdců | Písemné ověření |
| b) Sestavit strukturu vzdělávacího kurzu pro jednotlivce i pro skupinu jezdců s ohledem na jejich jezdeckou úroveň | Praktické předvedení |
| c) Sestavit prezentaci pro výukový kurz jezdce, připravit rozbor příkladů z praxe s důrazem na práci koně a využitím praktických pomůcek, zejména koní | Praktické předvedení a ústní ověření |
| d) Předvést prezentaci výcvikového programu | Praktické předvedení a ústní ověření |
| e) Popsat nejčastější chyby v práci cvičitele a navrhnout jejich nápravu | Ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Orientace v anatomii a fyziologii koně, posuzování vlastností koně a jeho vhodnosti pro výuku jízdy na koni

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Popsat části těla, kostru, hlavní skupiny svalů, tělesnou stavbu, těžiště koně | Ústní ověření |
| b) Popsat mechaniku pohybu koně a základní postoje končetin, vyhodnotit jednotlivé chody | Praktické předvedení a ústní ověření |
| c) Popsat vady pohybu koně | Ústní ověření |
| d) Předvést popis exteriéru koně | Praktické předvedení a ústní ověření |
| e) Posoudit vlastnosti koně a jeho vhodnost pro výuku jízdy na koni pro přiděleného jezdce | Praktické předvedení a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Péče o zdraví a pohodu (welfare) koní

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Vysvětlit prevenci v péči o zdraví koní (mikroklima, trénink, krmivo, podávání antiparazitik, ochranné očkování) | Ústní ověření |
| b) Posoudit zdravotní stav koně, popsat denní kontrolu zdraví koně, kontrolu končetin | Praktické předvedení a ústní ověření |
| c) Popsat základní nemoci a vady koní, příznaky onemocnění a změny v chování nemocného koně | Ústní ověření |
| d) Změřit tělesnou teplotu, tepovou a dechovou frekvenci koně a zjištěné údaje vyhodnotit | Praktické předvedení a ústní ověření |
| e) Popsat první pomoc při drobném i větším zranění koně | Ústní ověření |
| f) Popsat poskytnutí první pomoci koni postiženému kolikovými bolestmi | Ústní ověření |
| g) Charakterizovat další vady koní (zlozvyky, skryté vady apod.) | Ústní ověření |
| h) Popsat základní a minimální podmínky prostředí ustájení a chovu koní | Ústní ověření |
| i) Popsat a předvést zařízení a pomůcky pro práci s koňmi | Praktické předvedení a ústní ověření |
| j) Popsat a předvést péči o koně a jeho čištění před a po práci | Praktické předvedení a ústní ověření |
| k) Předvést denní kontrolu kopyt a sestavit plán péče o kopyta | Praktické předvedení |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Krmení koní přiměřenou technikou

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Charakterizovat trávicí ústrojí koně a fyziologii trávení, popsat význam a potřebu nejdůležitějších živin, minerálních látek a vitamínů | Ústní ověření |
| b) Rozpoznat základní druhy krmiv a posoudit jejich kvalitu, vhodnost a nezávadnost pro krmení jednotlivých plemen a kategorií koní | Praktické předvedení a ústní ověření |
| c) Navrhnout vhodné způsoby uskladnění jednotlivých krmiv a možné úpravy krmiv, odhadnout hmotnost předložených krmiv | Praktické předvedení a ústní ověření |
| d) Sestavit orientačně základní krmnou dávku pro zadanou kategorii koní v daném ročním období s ohledem na energetické potřeby jednotlivých plemen a kategorií koní | Praktické předvedení a ústní ověření |
| e) Stanovit denní krmný režim a připravit krmiva pro zadanou kategorii koní, podat vhodným způsobem připravená krmiva | Praktické předvedení a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Základní výcvik jezdce

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Vyjmenovat základní vybavení jezdce a zdůvodnit jeho potřebnost | Ústní ověření |
| b) Popsat výběr vhodného koně pro jezdce v různém stupni výcviku dle jeho předpokladů | Ústní ověření |
| c) Vysvětlit metodický postup přípravy koně k výcviku | Ústní ověření |
| d) Sestavit plán základního výcviku jezdce | Praktické předvedení a ústní ověření |
| e) Předvést výuku začátečníka v přístupu ke koni při dodržení zásad BOZP | Praktické předvedení a ústní ověření |
| f) Předvést výuku začátečníka při čištění koně | Praktické předvedení a ústní ověření |
| g) Popsat výstroj koně a předvést výuku uzdění a sedlání koně před prací a oduzdění a odsedlání koně po práci | Praktické předvedení a ústní ověření |
| h) Předvést výuku předvedení koně na ruce | Praktické předvedení a ústní ověření |
| i) Předvést nácvik nasednutí a sesednutí jezdce z koně | Praktické předvedení a ústní ověření |
| j) Popsat výstroj koně pro lonžování začátečníka, předvést lonžování koně se začínajícím jezdcem a jeho výuku v jízdě na koni v základních chodech (krok, klus, cval) | Praktické předvedení a ústní ověření |
| k) Předvést výuku správného sedu jezdce, klasifikovat chyby v sedu jezdce a popsat cviky vedoucí k jeho zlepšení | Praktické předvedení a ústní ověření |
| l) Klasifikovat pomůcky a pobídky jezdce a jejich vliv na koně v jednotlivých chodech | Ústní ověření |
| m) Popsat práci cvičitele na jízdárně, popsat zásady jízdárenské práce a předvést povelovou techniku | Praktické předvedení a ústní ověření |
| n) Vysvětlit ovládání koně při cvicích a jízdárenských povelech | Ústní ověření |
| o) Předvést základní drezurní přípravu jezdce | Praktické předvedení a ústní ověření |
| p) Předvést základní skokovou přípravu jezdce | Praktické předvedení a ústní ověření |
| q) Vysvětlit činnost jezdce při překonávání překážek na jízdárně v parkuru a v terénu | Praktické předvedení a ústní ověření |
| r) Předvést výuku jezdce v terénu a popsat využití koní v agroturistice | Praktické předvedení a ústní ověření |
| s) Popsat zásady bezpečnosti při pohybu koně s jezdcem na veřejné komunikaci | Písemné a ústní ověření |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Orientace v ekonomice provozu stájí a organizace výuky jezdců

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Vyhodnotit základní ekonomické informace o příjmech a výdajích stáje | Praktické předvedení |
| b) Předvést vedení dokumentace o výuce jezdců | Praktické předvedení a ústní ověření |
| c) Popsat organizaci a vedení stáje a navrhnout organizaci vedení výuky | Praktické předvedení a ústní ověření |
| d) Připravit plán práce koně využívaného k výuce jezdce | Praktické předvedení |
| e) Připravit plán práce cvičitele | Praktické předvedení |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Údržba, ošetřování a drobné opravy výstroje koně

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Popsat jednotlivé části výstroje koně | Ústní ověření |
| b) Předvést údržbu a očištění jednotlivých částí výstroje | Praktické předvedení |
| c) Popsat opravu drobné závady ve výstroji koně | Ústní ověření |
| d) Ošetřit a uložit použité pomůcky k výcviku koní | Praktické předvedení |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Příprava jezdeckého koně pod sedlem

| Kritéria hodnocení | Způsoby ověření |
|---|---|
| a) Připravit a předvést koně pod sedlem v základních drezurních prvcích podle předepsané drezurní úlohy | Praktické předvedení |
| b) Připravit a předvést koně pod sedlem ve skoku z klusu | Praktické předvedení |
| c) Připravit a předvést koně pod sedlem ve skoku ze cvalu na skocích předepsaných výšek a šířek při dodržování určitého počtu cvalových skoků v jednotlivých distancích | Praktické předvedení |

**Je třeba splnit všechna kritéria.**

## Organizační a metodické pokyny

### Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede AOs do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (https://nsp.cz/jednotka-prace/chovatel-a-jezdec-koni#zdravotni-zpusobilost).

Ověřování kompetencí by mělo pokud možno probíhat v navazujících činnostech vedoucích k ucelenému cvičitelskému úkonu. Je nutné přihlížet k bezpečnému provádění všech úkonů, bezpečnosti jezdců, dodržování zásad bezpečnosti práce při zacházení se zvířaty a jejich welfare. Je důležité posuzovat nejen dosažený výsledek, ale především samostatnost rozhodování v jednotlivých situacích.

U kompetence **Uplatňování metod pedagogické praxe při výcviku jezdců** v kritériu d) uchazeč předvede prezentaci výcvikového programu, který sestavil podle zadání autorizované osoby.
Zadání prezentace vybírá autorizovaná osoba z těchto zadání:

- výuka začátečníka
- příprava jezdce k základní zkoušce jezdeckého výcviku
- výuka jezdce v základní drezurní přípravě
- výuka jezdce v základní skokové přípravě
- výuka jezdce v terénu

Při zkoušce je hodnoceno, zda a jak uchazeč:

- představil sebe, téma výuky a uvedl časovou náročnost
- uvedl cíl výuky
- představil jednoduchou osnovu tématu
- představil pomůcky, které bude potřebovat k výuce
- jasně a srozumitelně vysvětlil zadané téma podle osnovy
- použil dostupnou didaktickou techniku
- zdůvodnil volbu vhodných metod výuky s ohledem na aktuální podmínky, potřeby i vstupní znalosti účastníků kurzu
- vysvětlil možnosti ověření, zda účastníci sdělovaným informacím dostatečně porozuměli
- ukončil lekci závěrečným shrnutím předávaných informací a uvedl téma další lekce

U kompetence **Péče o zdraví a pohodu (welfare) koní** budou v kritériu i) popisovány a předváděny tyto pomůcky: stájová ohlávka, vodítko, lonž, uzdečka, sedlo s příslušenstvím, ochranné pomůcky pro koně (kamaše, bandáže, podložky pod sedlo)
V kompetenci **Krmení koní přiměřenou technikou** se zadanou kategorií v kritériích d) a e) rozumí kategorie sportovních koní nebo chovných klisen.
Kompetence **Základní výcvik jezdce**, kritérium o) a kompetence **Příprava jezdeckého koně pod sedlem**, kritérium a):
Drezurní úloha (drezurní obdélník s rozměrem 20 x 40 m nebo 20 x 60 m)

- A - vjezd pracovním klusem
- X - stát, pozdrav, pracovním klusem vchod
- C - na pravou ruku
- MXK - změnit směr a kroky prodloužit
- KA - pracovní klus
- AC - vlnovka o třech obloucích
- C - pracovní cval a velký kruh 20 m 1x kolem

- CH - pracovní cval
- HK - cvalové skoky prodloužit
- KAF - pracovní cval
- FXH - změnit směr s přechodem do klusu v X
- XHC - pracovní klus
- C - pracovní cval a velký kruh 20 m 1x kolem
- CM - pracovní cval
- MF - cvalové skoky prodloužit
- FA - pracovní cval
- A - pracovní klus
- AKE - pracovní klus
- E - obrat vpravo
- X - stát, nehybnost, 3-4 kroky zpět a ihned pracovní klus
- B - na levou ruku
- MCH - střední krok
- HB - změnit směr ve volném kroku na dlouhé otěži
- BF - střední krok
- F - pracovní klus
- A - ze středu
- X - stát, nehybnost, pozdrav, odchod z obdélníku v kroku na dlouhé otěži v A

Kompetence **Základní výcvik jezdce**, kritérium p) a kompetence Příprava jezdeckého koně pod sedlem, kritéria b), c)
Skoková zkouška: skákání z klusu, dále ze cvalu na určitý počet cvalových skoků

- výška překážek max. do 100 cm
- počet překážek/skoků 8-9
- šířka oxerů max. do 110 cm
- šířka trojbradlí max. do 130 cm
- délka dráhy max. do 500 m
- rychlost 350 m/min.

## Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

## Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou z 2 členů, kteří jsou autorizovanou fyzickou osobou s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovaným zástupcem autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

## Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

a) Střední vzdělání s výučním listem v oboru vzdělání zaměřeném na chov koní a jezdectví a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti jezdectví nebo ve funkci učitele odborného výcviku v oboru vzdělání jezdec a chovatel koní.
b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v oboru vzdělání zaměřeném na trenérství dostihových a sportovních koní nebo chov koní a jezdectví a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti jezdectví nebo ve funkci učitele odborného výcviku v oboru vzdělání jezdec a chovatel koní.
c) Profesní kvalifikace 41-128-M Cvičitel/cvičitelka jezdectví a střední vzdělání s maturitní zkouškou nebo vyšší odborné vzdělání nebo vysokoškolské vzdělání a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti jezdectví.
d) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v zemědělském nebo veterinárním oboru vzdělání nebo vyšší odborné vzdělání v zemědělském nebo veterinárním oboru nebo vysokoškolské vzdělání v zemědělském nebo veterinárním oboru a osvědčení o absolvování akreditovaného rekvalifikačního kurzu MŠMT Cvičitel jezdectví a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti jezdectví.
e) Střední vzdělání s maturitní zkouškou nebo vyšší odborné vzdělání nebo vysokoškolské vzdělání a platná jezdecká licence ČJF instruktor jezdectví nebo trenér nebo rozhodčí a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti jezdectví.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnoticím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo zemědělství, www.eagi.cz.

## Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- jezdecký areál s kolbištěm (20x40 m), vybavený skokovým materiálem a drezurními oplůtky včetně písmen
- zkušební místnost vybavená potřebnými didaktickými pomůckami - dataprojektor, PC, promítací plátno, záznamové archy, dokumenty pro změnové hlášení pro změnu majitele koně, přístup k Wi-fi
- startovní čísla pro označení uchazečů
- minimálně 2 koně - po dohodě s uchazečem, může uchazeč využít vlastního koně
- zařízení a pomůcky pro práci s koňmi - uzdečka, sedlo s příslušenstvím, podsedlové dečky, podložky, chrániče na končetiny koní, lonž
- vybavení pro čištění koní
- vybavení pro měření teploty a tepové frekvence koně
- pravidla jezdeckého sportu a zkušební řády plemenných knih
- minimálně 1 figurant - žák výcvikové lekce, který bude vybaven kompletní jezdeckou výstrojí
- personál - obsluha pro stavbu překážek a drezurního obdélníku
- krmiva pro koně
- dokumentace výuky jezdců

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

## Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 45 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

### Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přípravu a přestávky) je 11 až 14 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Délka písemné části zkoušky jednoho uchazeče činí 60 minut. Zkouška může být rozložena do více dnů.

## Autoři standardu

### Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro zemědělství, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:
Šlechtitelský chov koní Kubišta s. r. o.
PODKOVÁŘSKÁ ŠKOLA s. r. o.
Gabriela Slavíková - OSVČ - trenér, cvičitel, jezdec a stavitel národních tratí
Ing. Markéta Kvapilová - OSVČ - trenér, cvičitel, jezdec a stavitel národních tratí, Východočeská jezdecká oblast z. s.
Daniela Diringervá - OSVČ - trenér, cvičitel, jezdec